

C:\Users\Plazma\Desktop\304\Block_Lawrence-Setrny_zpusob.pdb

PDB Name: Block L. Setrny zpusob
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 3.12.2008
Modification Date: 3.12.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

LAWRENCE BLOCK

ŠETRNY ZPŮSOB

Byl jsem to ráno ve zvířecím útulku něco přes hodinu, když jsem to jehně našel. Leželo uprostřed dvora před stodolou a bylo vidět ze všech stran, ale já musel nejdřív obstarat práce pod střechou a teprve pak se postarat o zvířata venku. Přišel jsem do útulku asi v sedm, takže jsem měl dvě hodiny na to, abych dal věci do pořádku, než se v devět dostaví Will Haggerty, aby útulek otevřel pro veřejnost.

To ráno přišla jako první na řadu pec. Večer předtím jsme do ní museli dát jednoho psa, velkého dobrmana s nenapravitelně zlými sklony. Toho psa k nám dopravili před dvěma měsíci, ani ne měsíc po tom, co jsem v útulku začal pracovat. Rok a půl ho jedna rodina hýčkala jako svého miláčka a on pak téměř utrhl ruku sousedovu sedmiletému chlapci. Dvě hodiny nato byl dobrman v kleci na samém konci našeho zařízení. "Buďte tak hodní a pokuste se najít Rexovi hezký domov," prosili nás majitelé. "Třeba někde na statku, kde by mohl hodně běhat." Will s nimi rozmlouval, jak bylo potřeba, a oni se statečnými úsměvy odešli. Když byli pryč, Will si povzdechl a šel zpátky podívat se na toho psa a popovídat si s ním. Otočil se ke mně. "Mohli bychom mu dát na klec tabulku, že je za padesát dolarů k maní, a do týdne bychom se ho zbavili, Eddie, ale já to neudělám. Statek - to je přesně to, co takový průměrný farmář potřebuje, vid'?" Milej Rex je prostě zabiják. Zakusoval by kočky a kuřata. Dej mu volný výběh a on se pustí do telat a ovcí. Žádný dobrman není k ničemu, když ho nevycvičí odborník, a ani nejlepší odborník se nezaručí na sto procent, že to dobře dopadne. Můžeš ho cvičit podle všech pravidel a domácí mazlíček z něj stejně nebude. Dobrý hlídač, dobrý útočník, ale chce někdo mít takového psa kolem sebe? Znáš lidi, co na dobrmany nedají dopustit, ale já ještě neviděl jednoho, kterému bych mohl věřit."

"Tak co s ním bude?"

"Napišeme mu na klec, že se k adopci nehodí, a dáme chudákovi žrádlo a vodu. Snad se ukáže cvičitel, který to s ním bude chtít zkusit, ale upřímně řečeno o tom pochybuju. Tenhle Rex je na to moc starý a darebný. Nic nového ho nenaučíš, spíš by bylo potřeba ho odnaučit, co už umí, a to se snadněji řekne, než udělá." Rex byl první zvíře, které jsme museli dát pryč od té doby, co jsem začal s Willem pracovat. Dobrý tucet lidí z těch, kdo přešli kolem jeho klece, by si ho chtěl vzít. Někteří mu chtěli dát šanci, i když slyšeli, proč není k maní. My jsme ho pustit nechtěli. Will s ním několikrát pracoval a jen si potvrdil, co už věděl. Ten pes byl zákeřný, a když poprvé ochutnal krev, nedalo se s ním nic dělat, ale my jsme si ho ještě týdnů nechávali, třebaže jsme věděli, co musíme udělat.

Stáli jsme před dobrmanovou klecí, když mi Will položil svou tlapu na rameno a smutně potřásl hlavou. "Nemá smysl to protahovat," řekl. "Tahle klec není místo pro něj a jinam on jít nemůže. Ať už to máme za sebou."

"Chceš, abych ti pomohl?"

"On je klacek a ve dvou by nám to šlo lip, ale já tě do toho nebudu tahat. Ví Bůh, že sám na to nemám žaludek."

Řekl jsem mu, že budu po ruce.

Vzal pistoli a nabil ji uspávacími šípkami, pak naplnil injekční stříkačku morfiem. Šli jsme zpátky k Rexově kleci a Will držel pistoli za zády. Teprve když se pes otočil na druhou stranu, vystřelil rychle dvě šípky na pár centimetrů od sebe do mohutného Rexova ramene. Pes se svalil jako špalek.

Will vlezl do klece a posadil se vedle něho na bobek. Uspávací šípky zbaví psa vědomí na patnáct až dvacet minut.

Morfium ho zabije. Willovi Haggertymu tekly slzy po vráscité tváři. Chtěl jsem se odvrátit stranou, ale nedokázal jsem to, sledoval jsem, jak hledá žílu a dává omámenému psovi smrtelnou dávku morfia.

Dali jsme ho na káru a odvezli dovnitř. Zdálo se mi, že ostatní zvířata jsou neklidná, ale snad to pracovala jen má fantazie. Víko spalovače jsem otevřel, už když Will připravoval morfiem. Společně jsme vyndali mrtvého psa z káry a uložili do velké kovové schránky. Já zavřel víko a Will hned otočil vypínačem. Pak jsme se obrátili a šli do jiné místnosti. Pec jsme používali i dřív. Sbírali jsme psy na ulici, psy přejeté. Nebo psy, kteří pošli doma a lidé nám přinesli jejich těla ke spálení. Dvakrát za tu dobu, co jsem tam byl, jsme měli psy, kteří sice střet s autem přežili, ale vyléčit se nemohli. Ti dostali injekci morfia a skončili v incinerátoru, ale to bylo něco jiného. Rex byl nádherný, dokonale zdravé zvíře a zabít ho se člověku přičilo.

"Mně to je hrozně proti mysli," svěřil se mi Will. "Není nic horšího. Já bych si zvíře nechal sebedýl, kdyby byla sebemenší naděje, že ho někomu udám. Někteří z naší branže zpopelní půlku psů, kteří se jim dostanou do rukou, a ty druhé prodají do výzkumných ústavů. Já jsem ještě nedal jediného na výzkum a nikdy to taky neudělám. A nikdy jsem ještě nespálil jednoho, u kterého jsem viděl aspoň nepatrnou naději."

Otevřel jsem pec a vymetl hromádku jemňounkého bílého popela; nemohl jsem uvěřit, že nic víc z dobrmana nezbylo. Oddechl jsem si, když jsem měl tu práci za sebou a pec uzavřel. Byl jsem rád, že se můžu věnovat každodenní práci, krmení psů a koček, čištění klecí, zametání.

Pak jsem šel ven ke stodole a našel to mrtvé jehně.

Útulek je uprostřed města, ve fádni, šedivé a beznadějně části města, které samo také žádnou naději nemá. Prostranství před stodolou zabírá asi čtvrt akru a kolem je dva a půl metru vysoký plot proti větru. Chovali jsme tam hospodářská zvířata, slepice, kachny a husy, poníky, prasata a ovce. Zčásti to byla zvířata, která si lidi pořídili pro zábavu, ale pak na to byla už moc velká. Jiných jsme se ujali, když měla nějaké poranění. Některá z nich byla týrána a my jsme jejich surově pány stíhali, v těch vzácných případech, kdy se Willovi podařilo vymoci soudní příkaz zbavující majitele vlastnických práv. Supermarkety nám poskytovaly zboží s prošlou lhůtou jako krmivo a jeden farmář, který byl za něco Willovi zavázán, nám před pár týdnů prodal fůru sena. Ten výběh u stodoly byl v naší pracovní době přístupný veřejnosti a děti z celého města k nám chodily a hrály si se zvířaty.

Teoreticky měl výběh vzbuzovat ve veřejnosti sympatie k útulku a jeho práci. Smlouva s městem o potulných psech prakticky Willovi zaručovala krytí provozních výdajů. Ale ještě jsem pro něj nepracoval ani týden a už mi bylo jasné, že sympatie veřejnosti jsou jen záminka. Will prostě hrozně rád chodil mezi svými zvířaty, podstrčil kostku cukru poníkovi, poškrábal tyčí prase na zádech nebo jen tak stál, žvýkal vyhaslý doutník a pozoroval kachny a husy.

Jehně se narodilo v útulku brzo po tom, co jsem tam začal pracovat. Ovce často potřebují při porodu pomoc a to Will obstaral, zatímco já chodil nervózně kolem. Pojmenovali jsme jehně Chlupáček; hodilo se to na ně, i když originální to nijak nebylo. Jak se dalo čekat, stala se z něj rázem hvězda našeho dvora. Chlupáčka každý miloval - kromě toho člověka, který ho zabil.

Vzal si na to nůž a oháněl se s ním statečně. Na zemi kolem byla spousta krvavých chomáček vlny. Podíval jsem se na to jen jednou a udělalo se mi špatně, což se mi nestalo od dob pivních dýchánek na vysoké škole. Stál jsem tam asi hodně dlouho. Pak jsem šel dovnitř a zavolal Willa.

"Pojď, prosím tě, dolů, někdo zabil Chlupáčka."

Když přišel, odnesli jsme zvířátko do pece a on otočil vypínačem. Udělali jsme si kafe a seděli nad ním v kanceláři, až vychladlo. Bylo devět pryč a měli jsme otevírat, ale nepospíchali jsme, jeden ani druhý.

Po chvíli řekl: "Inu, nestalo se to už dobrých šest měsíců. Asi už bylo na čase."

"Ono se už něco takového stalo?" Podíval se na mě. Já pořád zapomínám, jaké jsi štěně."

"Jak to myslíš?"

"Snad jsem to řekl hůř, než jsem chtěl. Já se asi tak mizerně cítím, to je všechno. Ano, už se to stalo a stane se to zas."

Děti. Přelezou plot a něco zabijou."

"Proč?"

"Protože se jim zachce. Protože by chtěly zabít nějakého člověka, ale na to ještě nemají, tak se pocvičí na zvířeti, které ani neví, že je něco zlého na světě. Jednou, jsou to tak dva roky, taková jejich parta zabila patnáct kuřat, celé hejno. Usekali jim hlavy. Ničeho se jinak nedotkli, jen ta kuřata pozabíjeli. Policajti se jich ptali proč a oni řekli, že to byla sranda se na ně dívat, jak běhají bez hlavy. Byla to sranda."

Neřekl jsem na to nic.

Jsou to vždycky děti, Eddie. Špatné děti ze špatných rodin. Policie je sebere, ale jsou to děti, tak je dají k soudu pro mladistvé, což s těmi vejlučky trochu pohne a rodiče postraší. Pak děti pustí domů a drobotina se poučí, že do tohohle hospodářství nemají lézt a tahle zvířata nemají zabíjet." Vybalil z celofánu doutník a mnul jej v dlaních. Já už nikdy policii nevolám. Ono se to dá řešit šetrněji a dlouhodobě by to mělo fungovat. Tentokrát bych to radši udělal tím způsobem, ale potřebuju, abys mi s tím pomohl."

"Co máš na mysli?"

"Chytíme ho sami." Se zapalováním doutníku si dal na čas. "Oni to vždycky zkoušejí znova. My to tady můžeme ohlídat stejně dobře jako policie, a když ho dostaneme, můžeme jednat pružněji než oni. Já mám svou metodu. Děti podle ní pochopí, co děláme, dostanou na to lepší náhled."

"Myslím, že ti rozumím."

"Ale to znamená zůstat vzhůru až do rána, příští noc nebo dvě, takže je otázka, jestli tomu chceš ten čas obětovat."

"Samozřejmě."

"Víc než dvě noci to nebudou, řekl bych. On se vrátí."

"Jak víš, že je jenom jeden?"

"Protože tu máme jen jedno mrtvé zvíře, hochu. Kdyby byli dva, odnesla by to nejméně dvě zvířata. Každý si to musí zkusit. Tak to aspoň vždycky chodí."

Hlíдали jsme příští noc a ještě další. Ve dne jsme se střídali ve spánku a za tmy jsme v úkrytu čekali na dvoře. Zabiják se ty dvě noci neukázal. Rozhodli jsme se, že to zkusíme ještě třikrát, ale stačila jen jedna číhaná navíc. Třetí noc kolem jedné hodiny jsme slyšeli někoho šramotit u plotu. Rozeznával jsem ve tmě pouze obrys těla. Vyhoupl se do pasu na plot, pak zaváhal a seskočil zpátky na zem. Zdálo se, že musí sbírat odvalu, aby přešel úplně.

Měl jsem pistoli s uspávacími šípkami a strašně rád bych ho byl složil v tu chvíli, kdy se tyčil nad plotem. Báł jsem se, že vycítí naši přítomnost a zmizí, ale přinutil jsem se čekat. Konečně vylezl až nahoru, tam se ve svých teniskách postavil a skočil k nám.

Ještě než byl na zemi, namířili jsme na něj naše baterky, velké, profesionální svítilny s pěti monočlásky, které oslepovaly.

"Stůj," zaburácel Will a šel k němu. V pravé ruce měl pistoli na šípky a držel ji aby ji chlapec ve světle baterky viděl. Střílet se z ní daly jen uspávací šípky, le to člověk na pohled nepoznal.

Budťo kluk zpanikařil, nebo byl přesvědčený, že po něm nikdo nebude střílet jen proto, že přešel ohradu. Rychlý byl jako had. Byl už ve třech čtvrtinách plotu, když ho Will zasáhl šipkou do ramene; spadl na zem, stejně jako se Rex svalil ve své kleci.

Will si ho přehodil přes rameno a odnesl do kanceláře. Rozsvítili jsme stolní lampu a kluka posadili na židli. Mohlo mu být třináct nebo čtrnáct, byl hubený a měl křtici zplihlých černých vlasů. V kapsách džínů jsme mu našli tři zavírací kudly a vyskakovací nůž, u pasu měl lovecký tesák v pochvě. Ve žlábků na čepeli tesáku byla zaschlá krev a na jednom zavírací byly zakrvácené chuchvalečky ovčí vlny.

"Sleduj, co budu dělat, Eddie," řekl mi Will. "Mám svou techniku a uvidíš, jak se osvědčí."

Máme v malé chladničce mléko, většinou pro kočky a štěňata. Will nalil mléko do sklenice a postavil ji na stůl. Kluk asi po dvanácti minutách otevřel oči. Obličej měl smrtelně bledý a modré oči mu v té sinělé tváři jen hořely.

Will řekl: "Jak je ti, hochu? Pamatuj si, nikdy neutíkej, když na tebe někdo míří pistolí. Máš před sebou mléko. Vypadáš trochu vyjeveně a mléko ti udělá dobře."

"Já žádný mlíko nechci."

"No, kdyby sis to rozmyslel, je tady. Ty ses chtěl asi podívat na naše zvířata. Jen máš smůlu, že sis vybral tuhle noc."

Natáhl k němu ruku a počechral mu laskavě vlasy. "To je totiž tak, že nás nedávno v noci navštívilo pár darebáků. My víme, kdo to je, měli jsme s nimi co dělat už dřív. Potloukají se v Sayrevillu, kus dál na severu. Teď se sem zase v noci vloupali a zabili ubohý malý jehně."

Díval jsem se klukovi do tváře. Moc rychle mu to nemyslelo a zřejmě dost pomalu bral na vědomí, že nevíme, že Chlupáčka zabil on.

"Ale jedna věc je o nich vědět a druhá jim to dokázat," pokračoval Will. "Tak jsme si řekli, že je chytíme při činu. A ty ses připlétl právě v nejhorší moment. Myslel jsem si, že jsi moc mladý, abys byl jeden z nich, ale když jsi začal prchat, nemohl jsem riskovat. Dostal jsi mimochodem do těla uspávací šipku. Ty používáme na nezvládnutelná zvířata."

Nezvládnutelná jako ten kluk, napadlo mě, ale Will teď s ním mluvil stejně chlá-cholivě jako s podrážděnými psy nebo se zraněnými poníky, ukazoval mu pistolí a šipky a vysvětloval, jak fungují.

"Počítám, že se těch lumpů dneska už přece jen nedočkáme," řekl Will. "Ani bys nevěřil, co tomu nevinnému drobečkoví udělali. No, však oni přece jen přijdou a my je pak dostaneme."

"Co se s ním stane?" ptal se kluk.

"Bude to mnohem horší, než čekají, kamaráde. Nejdřív je vezmou stranou a ukážou jim divy - když v tomhle městě zabiješ poldu nebo zvíře, oni se prostě neznají -, ale ti mládenci nebudou mít na těle ani škrábnutí. Pak si posedí ve vězení, dokud jejich případ nepříjde na řadu, a nakonec půjdou do polepšovny nejmíň na tři roky. A jak se jim povede v polepšovně, to ani nechtěj vědět. Řeknu ti jenom, že piknik s nedělní školou to rozhodně nebude."

"No, já bych řek, že si to zasloužíš," osmělil se kluk.

"To si piš."

"Jako každej, kdo udělá něco takovýho," dodal kluk.

Will si povzdychl. "Když už jsi tady, synku, asi bych tě měl odškodnit za to, že jsme tě tak vylekali. Co kdybychom s tebou udělali takovou exkurzi, abys měl představu, jak to tu vedeme?"

Nevím, jestli ta myšlenka kluka zaujala, nebo jestli chtěl takový dojem vzbudit. V každém případě šel s námi po celém objektu, uvnitř i venku. Ukázali jsme mu dvůr, také Chlupáčkovu matku, vyprávěli jsme mu, jak se Chlupáček narodil. Prohlédl si psi a kočiči klece a oddělení malých zvířat s myšmi, křečky a tarbíky. Ptal se na kdecu a Will mu podrobně odpovídal.

Bylo dost jasné, oč Willovi jde. Především jsme mu dávali najevo, jak je nám jasné, že tak slušné dítě jako on by nemohlo zabít zvíře. Sdělili jsme mu, že podezíráme někoho jiného a on že půjde klidně domů. Ještě jsme tomu dodali, když jsme mu řekli, že ten druhý by si za svůj čin zasloužil přesně takové zacházení, jaké by patřilo jemu - pořádný výprask a přísný trest. Potom, když to všechno pěkně vstřebal, vzbudili jsme v něm pocit, že patří k útulku, místo aby byl jeho nepřítelem.

Vypadalo to dobře, ale měl jsem své pochyby. Ten kluk měl z celé situace náramnou legraci. Chystal se domů přesvědčený, že jsme dva korunovaní pitomci, kteří nepoznají lumpa, když jim vysloveně padne do rukou. Nebylo mi pořád jasné, jak bychom mohli dopadnout hůř než policisti, kteří se řídí předpisy - ale Will už měl své zkušenosti, tak jsem se s ním nehodlal přit.

"A tohleto je spalovací pec," oznámil mu nakonec Will.

"Na odpadky?"

"Bývala. Ale teď je nařízení, že ve městě se odpadky spalovat nesmějí, kvůli znečišťování ovzduší. Tak v tom jen občas spalujeme mrtvá zvířata." Svěsil hlavu. "Chuděra Chlupáček tam skončil taky. Nezbylo z něj popela víc, než kolik se vejde do papírového pytlíku - a ani ne moc velkého."

Na kluka to udělalo dojem. "Jak dlouho to trvá?"

"To máš hned. Zahřívá se to na takových tisíc sedm set stupňů Celsia a při takové teplotě nic nevydrží dlouho." Will odhákovoal kryt a zvedl jej. "Ty jsi zrovna tak velký, abys viděl dovnitř. Najednou se tam vejdou dva tři hafani."

"Taky bych řek"

"Možná bys tam skoro nacpal i poníka."

"To určitě," poznamenal kluk. Chvilku dupal a pořád civěl do pece. "Co by se stalo, kdybyste tam dal zvíře, který by bylo ještě živý?"

"No, to je zajímavá myšlenka," připustil Will. "Já bych samozřejmě zvířeti nic takovýho neudělal."

"To se ví, že ne."

"Protože by to bylo krutý."

"Já vím, mě to jen tak napadlo."

"Ale takovej hajzl mizernej, kterej zabíjí jehňata jako ty," zasyčel Will, a jak mluvil, popadl kluka za límec a zadnici kalhot a jediným švihem ho mrskl do spalovače, "takovej spratek, to je něco úplně jinýho."

Víko se zabouchlo dřív, než kluk vůbec stačil zaječet. Když pak Will zajistil závěr, klukův hlas bylo sotva slyšet. Člověk si dovedl představit, že vyje hrůzou, a ozývalo se i kopání do stěn pece. Velká kovová skříň se samozřejmě ani nezachvěla.

"Říkal jsem si, jestli chápeš, kam tím směřuju."

"Nechápal jsem to. Psychologicky mi to bylo jasný, ale nevěřil jsem, že to bude fungovat. Ale tohle je dokonalost sama."

"To jsem rád, že to chválíš."

"Prostě dokonalost. Po takovém děsu, co teď prožívá, se už jakživ na žádné zvíře křivě nepodívá."

"Děsu?" Will měl najednou v obličeji výraz, jaký jsem u něho ještě nikdy neviděl. "Ty myslíš, že to všechno dělám, abych ho vyděsil?"

Vztáhl ruku a otočil vypínačem.